

מנחות (כח.)

מתני'. שבעה קני מנורה מעכבין זה את זה. שבעה נרותיה מעכבין זה את זה. שתי פרשיות שבמזוזה מעכבות זו את זו, אפילו כתב אחד מעכבן. ד' פרשיות שבתפילין מעכבין זו את זו, אפילו כתב אחד מעכבן. ד' ציציות מעכבות זו את זו, שארבעתן מצוה אחת; רבי ישמעאל אומר: ארבעתן ארבע מצות.

שפת אמת (שם)

במשנה ב' פרשיות שבמזוזה מעכבין ואפי' כתב א' צ"ע מנלו דהנך ב' פרשיות מצוה א' הם ומנלן דמעכבין ומה זו דאמרו אפי' כתב א' אדרבא כתב א' באותו פרשה שפיר נלמד מוכתבתם כתיבה תמה אבל ב' פרשיות דבכל פרשה כתיב וכתבתם בפ"ע שפיר י"ל דב' מצות הם ואם אין לו רק פרשת שמע יכתוב עכ"פ פ' שמע וגם בד' פרשיות של תפילין קשה מיהו שם י"ל כיון דכתיב והיו לטוטפות ודרשינן טט בכתפי שתיים פת באפרקי שתיים ומיירי קרא מכל הד' פרשיות וכתב והיו לעיכובא ולפ"ז אפשר נמי דמזוזות מקשינן לתפילין דגם הב' פרשיות מעכבין כמו הד' שבתפילין ועדיין צ"ע שלא הובא בגמ' ובפוסקים שום טעם ע"ז:

עוד י"ל טעם המשנה דתמה היינו להיות שלם כל הצריך להיות נכתב וכיון דבפרשה שני' נמי כתיב וכתבתם א"כ אם כ' פרשה אחת לא הוי כתיבה שלימה כל הצריך דהא חסר פרשה שני' לכן לא הוי כתיבה תמה:

תר"י (דף ה' ע"א) ד"ה לא הפסיד.

לא הפסיד כאדם שקורא בתורה ויש לשאול מה בא להשמיענו שלא הפסיד כאדם שקורא בתורה וזה דבר פשוט הוא ותירץ הרב רבי שלמה מן ההר ז"ל דאתא לאשמעינן שאע"פ שדברים שבכתב לא נתנו לאמרן על פה ושאר פסוקים אינו יכול לקרוא אפי' הכי ק"ש יכול לקרותה על פה ואע"פ שאינו קורא אותה לשם חובה דכיון שניתנה לאומרה על פה לחובה יכול לאומרה אפי' שלא לחובה כל הפעמים שירצה ומזה הטעם התקינו לומר פרשת קרבנות על פה בכל יום מפני שהיא חובה כדאמרינן במדרש אמר אברהם אבינו במה אדע כי אירשנה כלומר באיזה זכות יתקיימו להם הבטחותיך אמר לו בזכות הקרבנות שנאמר קחה לי עגלה משולשת וגו' תינח בזמן שבית המקדש קיים בזמן שאין בית המקדש קיים מאי איכא למימר יאמרו לפני פרשת הקרבנות ומעלה אני עליהם כאילו בנו בית המקדש והקריבו עליו קרבן מזה הטעם נמי אומרים בהרבה מקומות פרשת ברכת כהנים דכיון שחובה לומר בכל יום ברכת כהנים על פה בשעת נשיאות כפים יכול לאומרה אפילו שלא במקום חובה ומזה הטעם אמרו (יומא דף סח ב) ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה דכיון שהוא מענין הקרבנות ומצינו שמצוה לומר פרשת קרבנות על פה כדאמרינן לעיל לא חששו בקריאת' אפילו כשאינו לחובה כללו של דבר כל פסוק שניתן למצוה או לחובה לאמרו על פה יכול לאמרו כמה פעמים שירצה אפי' בשעה שאין בו מצוה כלל ואין בזה משום דברים שבכתב לא ניתנו לאומרה על פה הואיל וניתנו לאומרה פעם אחת:

תוס' תמורה (יד:)

דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם בעל פה - וא"ת היכי קאמרינן מזמורים על פה וי"ל דאין להקפיד רק מה שכתוב בחומש אמנם קשה היכי קרינן ויושע וקריאת שמע וי"ל דאין להקפיד אלא בדבר שמוציא אחרים ידי חובתן.

ברכות (יג.)

משנה היה קורא בתורה והגיע זמן המקרא, אם כוון לבו - יצא. בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב, ובאמצע - שואל מפני היראה ומשיב, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד, ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם. אלו הן בין - הפרקים: בין ברכה ראשונה לשניה, בין שניה לשמע, בין שמע לוהיה אם שמוע, בין והיה אם שמוע לויאמר, בין ויאמר לאמת ויציב. רבי יהודה אומר: בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק. אמר רבי יהושע בן קרחה: למה קדמה פרשת שמע לוהיה אם שמוע - כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחלה, ואחר כך מקבל עליו עול מצות; והיה אם שמוע לויאמר - שוהיה אם שמוע נוהג בין ביום ובין בלילה, ויאמר אינו נוהג אלא ביום בלבד.

גמרא. שמע מינה: מצות צריכות כוונה! מאי אם כוון לבו - לקרות. לקרות? והא קא קרי! בקורא להגיה. תנו רבנן: קריאת שמע ככתבה, דברי רבי; וחכמים אומרים: בכל לשון. מאי טעמא דרבי? אמר קרא והיו - בהוייתן יהו. ורבנן מאי

טעמייהו? אמר קרא: שמע - בכל לשון שאתה שומע. ולרבי נמי, הא כתיב שמע! ההוא מבעי ליה: השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיך. ורבנן? סברי להו כמאן דאמר: לא השמיע לאזנו - יצא. ולרבנן נמי הא כתיב והיו! ההוא מבעי להו שלא יקרא למפרע. ורבי, שלא יקרא למפרע מנא ליה? נפקא ליה מדברים הדברים. ורבנן? - דברים הדברים לא דרשי. למימרא דסבר רבי דכל התורה כולה בכל לשון נאמרה, דאי סלקא דעתך בלשון הקודש נאמרה - והיו דכתב רחמנא למה לי? איצטריך, משום דכתיב שמע. למימרא דסברי רבנן, דכל התורה כולה בלשון הקודש נאמרה, דאי סלקא דעתך בכל לשון נאמרה - שמע דכתב רחמנא למה לי? איצטריך, משום דכתיב והיו.

תוס' (שם)

בלשון הקדש נאמרה - פירש רש"י פרק שני דמגילה (ד' יז: ושם) לקרות בתורה. ולא נהירא דהא עזרא תיקן קריאת התורה ומקמי דאתא עזרא והיו למה לי. וי"ל דמיירי בפרשיות המחוייבין לקרות דאורייתא כמו פרשת זכור אי נמי מקרא בכורים ודווי מעשר ופרשת חליצה שמצוה בתורה לקרותן אעפ"כ בכל לשון נאמרה בסיני שכל דבור ודבור שהיה יוצא מפי הקב"ה היה מתחלק לשבעים לשון.

הל' תפילין (פ"א ה"ב).

וכן שתי פרשיות שבמזוזה שהן שמע והיה אם שמוע אפי' אות אחת משתי הפרשיות אם חסר קוצו מעכב מן התורה עד שיהיו שתייהן נכתבות שלימות, וכן ספר תורה שחיסר אפילו אות אחת פסול.

ר' יהונתן מלוניל (שם)

שתי פרשיות שבמזוזה כו'. דהיינו שמע והיה אם שמוע. ד' פרשיות שבתפילין דהיינו קדש והיה כי יביאך שמע והיה אם שמוע. ואפילו כתב אחד אם נחסר מהם אפילו אות אחת נפסל. **והכל לפי שכולן מצוה אחת [דכתיב] וכתבתם שתהא כתיבה תמה.**

סמ"ג (מ"ע כ"ג)

לקבוע פרשת שמע ופרשת והיה אם שמוע על מזוזת בתינו שכתוב בשתי פרשיות וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. ושנינו בפרק הקומץ רבה (מנחות כח, א) שתי פרשיות שבמזוזה מעכבות זו את זו... אמר רב חסדא על הארץ בשיטה אחרונה איכא דאמרי בסוף שיטה ואיכא דאמרי בתחילת שיטה. אמר רבי חלבו חזינא ליה לרב הונא דכריך ליה מאחד כלפי שמע ועושה פרשיות סתומות (לא, ב), ומסיק לרב דמצוה בסתומות ואי עבדינהו פתוחות שפיר דמי לפי שאין שתי הפרשיות סמוכות בתורה, ובירושלמי דמגילה (דף יא, ב ע"ש) פוסק רב גם כן דפתוחה כשרה לפי שאינן סמוכות בתורה, ומאריך אחר כך שם פתוחה מראשה פתוחה, פתוחה מסופה פתוחה, פתוחה מכאן ומכאן סתומה. וקבלתי כך הפירוש, לא שתהא פתוחה לגמרי שראשהב שיעור תשע אותיות לדברי סדור קדמונים (שם לב, א בתד"ה והאידינא) או שלש אותיות לדברי מסכת סופרים (פ"א הי"ד) ולא שתהא פתוחה לגמרי מסופה שאם כן היתה פתוחה גמורה, אלא תחלק שיעור הפתיחה לכאן ולכאן פחות משלש אותיות בסוף ובשעריך בסוף שיטה ופחות משלשה אותיות בתחילת שיטה במקום שמתחיל והיה אם שמוע להכירא בעלמא לפי שאינן סמוכות בתורה וזו היא סתומה גמורה מאחר שאין שיעור פתיחה לא בתחילה ולא בסוף ולא קשיא דרב אדרב. ותימא שאומר בלשון רבים פרשיותיה סתומות והלא אין כאן אלא כי אם הפסק אחד בין שמע לוהיה אם שמוע וכתב רבינו שמשון משום דקסבר על הארץ בסוף שיטה אחרונה (שם תד"ה ועושה) וכן אני נוהג, אבל מקצת העולם נהגו על הארץ בתחילת שיטה אחרונה. ונהגו הסופרים לכתוב אותה בעשרים ושתים שיטין ואם שינה לא פסל, ואילו הן התיבות שבראש כל שיטה ושיטה שמע, ה', הדברים, לבניך, ובשכבך, בין, והיה, מצוה, בכל, יורה, עשב, פן, והשתחוויתם, השמים, ואבדתם, ושמתם, א(ו)תםג אתם, בדרך, ובשעריך, אשר, על הארץ (רמב"ם ה"ה):